

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 164. Quæ censeantur bona immobilia, & hinc inalienabilia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

pro quo citat *L. ult. C. quando decreto opus non est Anih. de non alien. Reb. Eccles. §. nos igitur. coll. 2. Laym. disp. de reb. eccl. alien. thes. §. 5.* De aliis quibusdam, de quibus dubitari posset, an sint mobilia pretiosa, & hinc inalienabilia, an verò spectent ad immobilia, puta, arboribus, censibus, pecunia; servit, &c. dicitur commodius. *quæst. seq.*

Quæst. 164. Quæ censeantur bona immobilia, & hinc inalienabilia?

Resp. Talia, si etymon nominis spectes, sic dicta, quòd loco moveri nequeant, quia radicem fixam habent seu fundo inhaerent, sunt primò oppida, castra, fundi, agri, vineæ, prædia, domus similiaque spectantia ad Ecclesiam vel monasterium. ipsum quoque monasterium, conventus, hortusq; annexus, ita ut in iis sine solennitate juris fundari nequeat census; cùm talis fundatio comprehendatur in prohibitione alienationis rerum Ecclesie. Delb. *c. 17. du. 17. num. 6.*
 § 7. Quin etiam alienari nequit sine solennitate locus in quo aliàs erat Ecclesia, jam tamen profanata & diruta, quia adhuc censeretur locus Ecclesie, & habetur in honore; imò gaudet immunitate, si spes est reedificationis. Delb. *l. c. n. 4. § 5.* Item capella destinata ad sepulchra vendi nequit, ita ut emptor fiat dominus illius, possitque cuique alteri concedere usum illius. potest tamen ab Ecclesia concedi usum illius; cùm hæc non sit vera alienatio. Delb. *cit. du. 17. num. 2.* citatis Menoch. Quar. Riccio. Bonacin. &c. Secundò talia reputantur redditus seu census & pensiones ex re immobili, prædio, fundo, &c. provenientes, & jura ad illos; adedque subsunt prohibitioni liberæ alienationis. Argum. *c. 2. h. t. in 6. junctâ Gl. v. jura. & juxta expressum textum Clem. 1. de V. S. Quarant. in sum. Bull. v. alienatio rer. eccl. num. 26. Barbol. de poss. Ep. p. 3. alleg. 95. num. 44. Delb. c. 17. du. 2. f. 1. n. 1.* Idque propter stabilitatem & firmitatem suam, quæ jura istiusmodi sunt perpetua. Atque ita C. de Luca de censib. d. 17. num. 2. § 4. citata pro hoc decis. Rora. 235. p. 7. recent. num. 2. § 3. & Barbol. ubi ante num. 45. ait magis communem & receptam, ut census pro stabilibus habeantur, & quòd sub legato stabilium veniant census, ut Gabriel. l. 2. conf. 141. à num. 18. Gratianus discept. for. discep. 981. num. 34. Quin etiam census seu redditus, etsi ex rebus mobilibus solvendi. V. g. ex pecunia in societatem collata, rebus immobilibus annumerari ait Pirh. *cit. n. 13.* citans pro hoc Molin. de just. tr. 2. d. 465. n. 3. §. fit etiam. Contrarium tamen de censu vitalitio astringit Delb. *c. 17. du. 2. f. 3. num. 28.* nimirum, quòd non computetur inter bona immobilia, sed inter mobilia, qualia censentur, quæ in continuo periculo sunt, ut amittantur. ut Bald in c. contingit. de dolo & contumac. Corneus vol. 3. conf. 173. & qualis est census vitalitius, utpote fundatus in vita hominis instabili & incerta, & sic emptio juris extinguibilis ad tempus vitæ venditoris. Quod idem num. 30. confirmat exemplo census redimibilis, quia & ipse, quia non habet statum stabilem, sed est temporaneus, inter bona mobilia numeratur, ut Gomez. de censib. c. 3. num. 4. Garc. de benef. p. 2. c. 5. num. 95. in fine. Molin. de pri-

*mog. l. 2. c. 10. n. 3. & alii, quos citat. Quin etiam in aliquibus Germaniæ locis, teste Gail. l. 2. obseruat. 10. n. 6. receptum esse ait Pirh. h. t. n. 13. ut redditus seu census redimibiles etiam constituti super bona immobilia, inter bona mobilia numerentur. Item id confirmat Delb. num. 29. idem dicendo in genere de censu brevi, duraturo, quod numeretur inter mobilia, ut Barbât. conf. 22. n. 3. Menoch. de arb. l. 2. centur. 3. cas. 233. n. 2. Federic. de Senis, conf. 12. num. 5. Duardus de censib. in proem. const. Pii V. q. 10. num. 40. & alii apud eund. Atque ex his sequi videtur, tam censum vitalitium, seu jus percipiendi redditus ad vitam alterius, vel ad aliud breve tempus, aut etiam redimibiliter pro libitu alterius, adeoque instabiliter habitum ab Ecclesia, posse ab ea alienare liberè. Tertiò nomine bonorum immobilium inalienabilium sine solennitate veniunt servitutes prædiorum, aliaque jura, puta, piscandi, venandi &c. Arg. *L. ult. §. fin. C. de long. tempor. præscript.* ubi; eodem observando, etsi res non soli sint, sed incorporales, quæ in jure consistunt, veluti usufructus & cæteræ servitutes &c. cùm hæc fixa maneant & instar immobilium; & tale iudicetur jus seu actio, qualis est res, ad quam est jus seu actio; ita ut, si sit jus seu actio rerum immobilium vel mobilium pretiosarum, sine solennitate juris alienari non possit; possit autem, si sit rerum mobilium. V. g. debitum pecuniarium ita Argum. *c. 2. h. t. in 6. & Clem. exi-vi de paradiso. §. cumque annui redditus. Abb. in c. nulli. h. t. Sa. v. alienatio. quæst. 9. Quarant. v. eod. num. 26. § 39. Valq. opusc. de redditibus. c. 2. §. 2. num. 44. Suar. Tom. 4. de relig. tr. 8. l. 2. c. 26. num. 16. § 17. Barbos. cit. alleg. 95. & alii, quos citat & sequitur Delb. c. 17. du. 2. f. 1. à num. 2. extendens hoc ipsum ad jus percipiendi redditus seu census per decennium; cùm tempus decennii longum & quasi perpetuum reputetur, ut Molin. l. c. & Nald. v. annus. num. 7. § v. bona. num. 10. qui tamen posterior dicit, si dicti redditus seu jus percipiendi illos sit constitutum citra decennium, non esse bona immobilia, & posse sine consensu Apostolico alienari, contradicente in hoc ei Lezan. De cæterò contrarium defendit cum aliis quibusdam Pirh. *h. t. num. 14.* nimirum actiones, & in specie nomina & instrumenta debitorum, propriè & per se loquendo, nec inter mobilia, nec inter immobilia numerari, sed tertiam & distinctam speciem bonorum constituere, citans pro hoc l. à D. Pio. §. in venditione. ff. de sent. & re judic. (ad quod tamen respondet Delb. num. 4. id, quod actiones & jura neque nomine mobilium, neque immobilium comprehendantur, verum esse in testamentis & aliis dispositionibus, ubi verba præse accipienda, non tamen in hac materia prohibitionis de non alienando favorabili Ecclesie. pro quo citat Azor. p. 2. l. 9. c. 6. Barbos. cit. alleg. 95. num. 46.) rationem quoque adijcit Pirh. quod appellatio bonorum immobilium & mobilium veniant solæ res, quæ loco continentur, mobilia quidem, quæ suapte naturâ de loco moveri possunt, immobilia, quæ à loco moveri non possunt; quales non sunt actiones & jura, quippe incorporalia, Quod tamen leve videtur argumentum; cum actiones & jura non dicantur immobilia tantum per se seu ratione sui, sed censeantur qualia per respectum, & denominationem quasi extrin-**

extrinsecam ad istiusmodi bona, quibus suo modo inhaerent, aut circa quae inseparabiliter versantur. Quod ad suae sententiae confirmationem infert Pirh. nimirum, quod, si testator Titio relinquat omnia sua bona mobilia, vel Cajo omnia sua immobilia, sub neutra harum appellationum veniant actiones seu nomina debitorum ex mutuo, vendito &c. Eo quod verba testamenti sint proprie accipienda juxta *L. qui heredit.* ff. de condit. id. inquam, jam paulo ante concessum est. Unde tamen non sequitur, ut dictum est, etiam in materia prohibita alienationis bonorum ecclesiae sub illis terminis non comprehendi actiones, jura & nomina debitorum. Illud nihilominus admittit Pirh. quod, cum jure canonico generatim statutum sit, bona ecclesiastica immobilia & mobilia pretiosa alienari nequeant, alia vero possunt alienari, in hac generali distributione bonorum jura etiam, actiones & nomina debitorum accessorie continentur, ita ut, si sint jura seu actiones & debita rerum immobilium, vel mobilium pretiosarum, quae servando servari possunt, alienari nequeant; si vero sint rerum aliarum. V.g. debita pecuniaria, alienari possunt sine solennitate. pro quo citat Anchar. in c. 1. h. t. in 6. not. 1. Sylv. in sum. v. alienatio. quest. 9. Laym. disp. de alien. rer. eccl. thes. 7. Quarto inter bona immobilia numerantur ipsa beneficia ecclesiastica, utpote quae sunt jus stabile ut Delb. cit. du. 2. f. 1. num. 1. Item jus patronatus, & jus sepulchri, ita ut, si existant penes ecclesiam, ab ejus Praelato seu Rectore alienari nequeant sine solennitate juris. Delb. c. 17. du. 14. num. 1. Etiam antem jus patronatus etiam laicale (idem est de jure sepulchri; cum & ipsum sit quid spirituale, ut Delb. quidquid sit de illo accepto pro obligatione, ut nullus alius in eo loco sepeliatur. Quod jus etiam directe sumptum vendi posse sine Simonia, apud illum, ut inquit, satis probabiliter, tenent Suar. de relig. l. 4. de simon. c. 14. Sanch. Tom. 1. conf. 3. du. 14. num. 1.) per venditionem directe & solitarie sumptum alienari distinguitur, sed solum consequenter seu accessorie simul cum praedio, cui annexum, aut hereditate, in qua continetur; donari tamen potest alteri sine simonia; ita etiam, ut ad hanc donationem, si fiat ecclesiae alterive loco pio, ne quidem requiratur consensus Episcopi; quamvis hic requiratur, si fiat laico. c. quod autem & c. illud de jurepat. Rochus de jurep. quest. 7. num. 16. Lambert. de jurep. l. 1. p. 2. quest. 1. a. 2. Molin. de primog. l. 1. c. 24. num. 13. Delb. loc. cit. num. 5. & 6. dicens communem. & num. 7. & 8. Idem dicens de permutatione juris patronatus cum alio jure patronatus, vel re alia spirituali, quae beneficium non est. Ita ut etiam ea fieri possit sine Simonia & consensu Episcopi, si jura patronatus sint alicujus ecclesiae vel loci pii. Ad permutandum tamen jus patronatus ecclesiae cum privato requiratur consensus Episcopi. Uti etiam juxta probabiliorem, ut Delb. dum jus patronatus permutandum non est ecclesiae, sed privatum. Quinto ad res ecclesiae, si non immobiles, saltem mobiles pretiosas, quae sine solennitate juris alienari non possunt, spectare illius mancipia, utpote ex quibus donatis aut venditis a fidelibus in redemptionem suorum peccatorum olim magna ex parte constabat illius patrimonium teste Gonz. in c. injustum, de rer. permut. num. 4. absolute astringit Wiestner. h. t. num. 28.

Multoque minus alienari posse mancipia rustica seu servos glebae & fundo adscriptos. Eo quod, cum hi sint veluti pars quadam instrumentalis & membrum praedii ei inhaerens juxta *L. cum satis. C. de agricol. & cens.* potiore jure nuserentur inter bona ecclesiae, tenet Wiestner. loc. cit. citans pro hoc *L. si quis inquilinos.* ff. de Legat. Abb. in c. nulli. h. t. num. 2. Molin. de Inst. tr. 2. d. 465. num. 3. idem de iisdem tenet Delb. c. 17. du. 2. f. 1. num. 7. Verum id negans expresse de mancipiis non ita affixis praedio, sed liberè ibi positis, quae dicit non computari inter immobilia, neque etiam inter mobilia, pretiosa quae servando servari possunt, utpote obnoxii morti & multis aliis casibus, citans Abb. Molin. de cetero in hoc consentiunt ferè AA. Arg. c. terrule. h. t. c. fugitivi. c. injustum. 1. 2. quest. 2. Quod servi fugitivi vendi, permutari aliove modo alienari possint à Praelato aliisque ecclesiae administratoribus sine licentia Papae, vel etiam congregationis, non quidem quamdium in fuga sunt, sed postquam ab earevocati & recepti. ut Gloss. in c. 4. h. t. v. fugitivos. Quin etiam monito prius emptore, quod ad fugam sint inclinati. Arg. *L. quod saepe.* §. fin. ff. de contract. empt. manumitti tamen etiam poterant ab Episcopis, qui tantundem de rebus suis ecclesiae contulerunt aut acquisiverunt. c. si Episcopus. c. si quis qualibet. 12. quest. 2. Sexto quamvis pecuniam, etiam in magna quantitate, utpote secundam receptam doctrinam D. Thom. 2. 2. quest. 78. a. 1. ad 6. inventam ad emendum faciendasque commutationes, datamque & acceptam, non ut servetur otiosa, sed in usus quotidianos infumatur, quaeque propterea servando servari nequit absq; eo, quod fructum ullum alium ferat, generatim rebus mobilibus non pretiosis, quaeque liberè alienari possunt, accenseant. Sylv. v. alienatio. quest. 8. num. 7. Molin. cit. d. 465. Azor. p. 2. l. 9. c. 1. quest. 5. Mantica. de conjectur. l. 9. ut. 3. Ricc. in pr. decis. 56. num. 1. Barbosa. & alii apud Delb. c. 17. du. 2. f. 3. num. 1. & Wiestner. num. 33. Rectius tamen id ipsum distinguitur, ut procedat de pecunia, quae ex locationibus, redditibus & fructibus venditis collecta juxta dicta à me aliquoties supra; de qua etiam intelligendos citatos AA. ait Wiestner. Pecunia verò comparata excensuum aliorumque bonorum immobilium aut mobilium pretiosarum venditione, censeatur inter bona immobilia, & alienari sine solennitate nequeat aliter, quam in comenda bona immobilia alia, vel mobilia pretiosa, aut ad praehabita bona melioranda; dum vel sic bonis immobilibus succedunt alia, in quibus ista innovantur. Unde pecunia in hunc finem (uti debet) retenta dum emanatur novae, bonorum immobilium naturam quo ad inalienabilitatem inducit, eaque representat. Huic doctrinae inhaeret Delb. loc. cit. num. 2. & seq. citans Quarant. v. alienatio. quest. 6. Genuens. in pr. c. 60. num. 8. & 9. Vasq. de reit. c. 2. §. 2. du. 13. num. 45. Redoan. de reb. eccl. non alien. quest. 16. num. 13. Bonac. de reb. eccl. non alien. d. 2. quest. 2. num. 6. Ricc. in prax. p. 1. resol. 58. num. 2. Tamb. de jure Abb. Tom. 3. d. 13. quest. 1. num. 4. & plurimos alios, quos sequuntur Pirh. h. t. num. 13. Wiestner. num. 34. Idem dicendum de pecunia, quae ecclesiae donata, legata vel relicta ea intentione; ut inde emanent bona stabilia vel mobilia pretiosa; haec enim vi hujusmodi destinationis & conditionis à testatore vel dona-

tore præscriptæ necessarîo servanda inducit conditiones rei immobilis, etsi aliàs pecunia de se sit res mobilis. Vasq. Castrop. Donat. apud Wiestner. iis inhærentem *num. 34. Delb. loc. cit. num. 2.* citans quoque pro hoc immensam turbam AA. probansque etiam ex eo, quod pecunia à testatore in hunc finem relicta, aut ex immobilibus venditis comparata non est de fructibus, sed de proprietate ecclesiæ, adeoque destinata ad fructificandum in utilitatem ecclesiæ, in quem finem conservanda vel in se, vel in aliis bonis fructiferis. Prælatus autem disponere nequeat de rebus, quæ sunt de proprietate ecclesiæ, sed tantum de fructibus, ut Gl. *in c. fin. §. quæst. 3. & in c. in generali. de elect. in 6.* Idem de pecunia jam actu posita in bancis vel censibus utpote quæ negotiationi exposita est fructifera. docet Delb. *loc. cit. num. 15.* citans Tiraq. *de retract. lignar. §. 1. gl. 7. num. 214.* Lco *in thesau. for. eccles. decis. 160.* Barbol. *cit. alleg. 95. num. 44. &c.* Idem de pecunia ad hoc destinata auctoritate superioris cum consensu clericorum ecclesiæ censet Pirh. *loc. cit.* item Azor. & alii apud Reiffenstuel. *hoc. tit. num. 15.* Contrarium tamen de pecunia aliunde. V. g. ex rebus ecclesiæ venditis collecta à Prælato aut ejus prædecessore & destinata, sine voto tamen & juramento, ad coemenda immobilia dicit Wiestner. *cit. num. 34. in fine,* nimirum eam sine canonica solemnitate alienari posse; eò quod, cum talis destinatio omnino libera sit accidentaria & revocari possit, pecuniæ naturam seu conditionem, nimirum mobilitatem mutare non posse videatur. Ex dictis verò, quod pecunia ex tali intentione relicta, aut ex immobilibus venditis collata alienari non possit sine solemnitatibus; quia successit loco rei immobilis vel mobilis pretiosæ, sequi videtur, quod sine iisdem solemnitatibus alienari non possit in extinctionem debitorum ecclesiæ; cum ad extinctionem illam alienari seu infumi non poterant res ipsæ immobiles; & ita docent Turcrem. *in sum. l. 12. quæst. 2.* Redoan. *loc. cit. quæst. 16. num. 15.* Boer. *in c. nulli. hoc. tit. num. 83.* Riccius. *in pr. p. 1. resol. 70. num. 3.* Genuens. *in pr. Archiepiscopi. cap. 60. num. 14.* Rota *in una venet. nullitatis contract. 13. Novemb. 1620.* quam & quos citat & sequitur Delb. *loc. cit. à num. 16.* id etiam ex eo confirmans. *num. 18. & seq.* quod debitorum extinctio non sit causa sufficiens alienandi res ecclesiæ immobiles, nisi sit necessitas urgens & utilitas, & quidem evidens, examinata & declarata esse talis, seu esse ex iis, quas jura admittunt. Quin & hac interveniente, etsi jura concedant alienationem, adhuc tamen non sine solemnitatibus, nisi necessitas ad eò sit urgens, ut eas servari non permittat; Jam verò contingere possit, ut neque necessitas neque utilitas adsit extinguendi debiti; quin & major utilitas, si, debito inextincto, continetur solutio interesse, & pecunia in aliud convertatur. Item sequitur ex dictis, dictam pecuniam non impendendam ad emenda usualia mobilia pro ecclesia vel monasterio. Delb. *loc. cit. num. 26.* Neque etiam ad fundandum censum vitalitium, de quo dictum supra. Vide Delb. *loc. cit. à num. 27.* Octavo inter bona immobilia numerantur arbores, quæ ita prædio sunt necessariæ vel utiles, ut iis excisis, no-

R. P. Leur. *Jur. Can. Lib. III.*

tabiliter fieret deterius, ita ut sine consensu superioris & capituli seu conventus excidi, comburi aut vendi nequeant. Secus, si non sint prædio necessariæ aut utiles, sed potius damnosæ. V. g. quia opacitate sua impediunt augmentum frugum; quia ferè emortuæ, vel infructifera, vel ut eorum loco plantentur aliæ magis frugifera; tunc enim à Prælato vel Rectore ecclesiæ sine consensu Superioris & Capituli, aliave solemnitate juris excindi, vendi aut absumi in utilitatem ecclesiæ poterunt; cum dici non debeat conservandum, cujus conservatio potius ecclesiæ damnosa est. Idque à potiore locum habet in sylva cædua, nemore & similibus, quæ potius consentur fructus, quam pars prædii. Secus tamen est in sylva consista ad amenitatem prædii, non ad lignandum & cædendum; nisi tamen etiam talis sylva convertenda in vineam, vel quod aliud magis fructiferum & utile ecclesiæ. ita tradunt cum Navar. *loc. cit. conf. 6. & 7. de reb. eccles. non alien. Suar. tom. 4. de relig. tr. 8. l. 2. cap. 27. num. 18.* Bonacin. *de contract. d. 3. quæst. 8. p. 4. num. 18.* Roderiq. *99. regul. l. 1. quæst. 27. a. 4.* Tambur. *de jure Abb. tom. 3. d. 13. quæst. 3.* Pirh. *hoc. tit. num. 13.* Delb. *c. 17. du. 2. §. 5. num. 1. & seq. & plures apud illum.*

Quæst. 165. Quid possit vel non possit Ecclesia vel Monasterium circa alienationem reliquiarum?

Resp. reliquie SS. quamvis vendi nequeant sine Simonia (quæ tamen, ut Delb. *c. 17. du. 1. num. 53.* non inducit excommunicationem; cum juxta probabiliorum, pro qua citat Nav. *cap. 23. num. 111.* Sylv. *v. Simonia. quæst. 16.* Less. *de just. l. 2. c. 35. du. 23.* eam non inducat, nisi commissa in ordine, beneficiis, religione) nisi fortè ratione caplæ vel vasis, cui inclusa, quin etiam etsi numerentur inter mobilia pretiosa à Riccio *in pr. p. 1. resol. 60. num. 3.* Engels *hoc. tit. num. 5.* Reiffenstuel. *num. 13.* non quidem quasi pretio aestimabiles, sed tanquam omni thesauro pretiosiores, ut D. Chrysoft. *homil. 8. de Laud. S. Pauli.* Quamvis etiam, si sint alicubi perpetuæ sepulturæ mandata, aut aliàs insignes, puta, integrum corpus, caput, brachium, pes (secus est, de magis exiguis juxta declarat. S. Cong. apud Barbol. *in collectan. Bullar. v. reliquæ*) alienari nequeant per donationem factam alicui ecclesiæ aut oratorio sine consensu Apostolico, ita ut, pro ut constat ex usu & stylo Curie Romanæ, si id fiat, actus tanquam irritus sit impugnandus, ut videre est apud Cherubin. *in compend. Bullar. in Constit. 8. P. V.* nihilominus non comprehendi talem alienationem sub prohibitione Extrav. Ambitosæ. eò quod non sint res pretiosæ in eo sensu, quo ibi accipiuntur res mobiles pretiosæ ait Delb. *loc. cit. num. 52.* remittens ad Bordon. *in conf. regul. resol. 27. num. 62.* Dian. *p. 4. tract. 4. resol. 223.* Riccium, Bonacin. & alios, quamvis illi contrariam sententiam censent probabiliorum, & ad Pasqual. *tom. 2. decis. 181.* qui putat esse certam, quamvis, ut Delb. minus rectè.

M

Quæst.